

חיזבאללה ועתידה
של לבנון
עמ' 8

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדיר

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 43 / 8 בנובמבר 2023

כולם תמורת כולם

מכתבים למערכת

נקמה היא יועצת רעה למדיניות

כל מנהיגי המדינה, מהימין המרכז ואפילו בתוך השמאל, היו שותפים למדיניות חיזוק החמאס על חשבון הרשות הפלסטינית, על מנת לבטל את האפשרות של שלום תמורת שטחים והסכמה בעניין פתרון בעיית הפליטים. עכשיו כמעט כל אלה שמזדעזעים מתוצאותיה של מדיניות זו, עדיין אינם מוכנים לסגת ממנה לעבר מדיניות שלום! הם מדברים על מיטוט החמאס. נניח שיצליחו, אז מה? אם דוחים את האפשרות של פשרה היסטורית עם העם הפלסטיני, הרי שהאופציה האחרת שנותרת לפלסטינים – חוץ מכניעה מוחלטת – היא התנגדות אלימה לכיבוש הישראלי.

עכשיו, ישראל תזמין אצל הפלסטינים התנגדות פחות נפשעת מזאת של החמאס. העיקר שאפשר יהיה להמשיך במדיניות הרחבת הטריטוריה של ישראל. זה מגוחך.

יש פלסטיני שהציע יותר מזה. בשנות השמונים של המאה הקודמת, הקים הפלסטיני מוברק עוואד מרכז פלסטיני ללימודי אי-אלימות במזרח ירושלים. בהסתמך על תיאוריות אי-אלימות של החוקר האמריקאי ג'ין שארפ, הציע מוברק עוואד מאבק לא אליים נגד הכיבוש הישראלי (גילוי נאות: באותה תקופה יזמתי התארגנות של פלסטינים וישראלים למען אי-אלימות, שמוברק לקח בה חלק). ואכן, באינתיפאדה הראשונה רבים מהפלסטינים השתמשו בטכניקות של אי-אלימות במאבקם. לדוגמא: הפגנות, פתיחה וסגירה של עסקים בשעות לא נוחות לצה"ל, החרמת מוצרים ישראליים, הכרזת עצמאות בכפרים, סירוב לשלם מיסים וכו'. בצד זה הייתה אלימות של יידוי אבנים. תגובת ישראל לניסיון הפלסטיני להתנגדות אי-אלימה הייתה - לגרש את מוברק עוואד מהארץ! באינתיפאדה השנייה כבר פגשו את טרור המתאבדים ברחובות ישראל.

עידוד עליית כוחו של החמאס בחברה הפלסטינית מבוסס על הבדלי הכוחות הצבאיים האדירים בין ישראל לחמאס. ב-7.10 חטפה מדיניות זו מכה איומה, והתגובה: נקמה! אך נקמה היא יועצת רעה למדיניות. היא משחררת את הנוקמים ואת קהלם מלבחון את מה שמדיניותם גרמה לנו. הם משוחררים מהדאגה למדיניות חליפית.

חינוי לזכור, כי מאז 2002 מונחת על השולחן הצעת השלום של הליגה הערבית, שעד היום ישראל ממאנת לקבלה. המנהיגות הישראלית מעדיפה את מדיניות הרחבת הטריטוריה על פני מדיניות של שלום: מדיניות המבססת את ביטחוננו הקיומי רק על עדיפות הכוח הצבאי. המחיר הוא סבבי מלחמה נשנים, במהלכם יורים חמאס וג'יהאד איסלאמי רקטות לעבר ישראל וישראל מגיבה בהפצצות שזורעות מוות וחורבן בעזה. ובחודש שעבר אנו שילמנו מחיר מחריד.

ישנו הבט חשוב נוסף למדיניות הכוח הזאת. ישראל במקום להיות המקום שמבטיח את הקיום היהודי, הפכה למקום המסוכן ביותר ליהודים! מדיניות זאת גם מסכנת את יהדות העולם, באשר היא גוררת אחריה התפרצויות אנטישמיות. רק פנייה למדיניות של שלום, תוך היענות ליוזמת השלום של הליגה הערבית, תערוך לביטחון קיומי שיהפוך את ישראל למקום בטוח ליהודים ויתר האזרחים.

עמוס גבירץ, קיבוץ שפיים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

אלפי הרוגי ההפצצות לא מעסיקים את צה"ל

"דובר צה"ל: אנו לא עוסקים במספרי ההרוגים הפלסטינים בעזה. סוגיית הנפגעים ברצועה עומדת בלב הסיקור התקשורתי הבינלאומי, הנשען על נתוני חמאס, אולם בדובר צה"ל טוענים כי הסוגייה אינה מעסיקה אותם."

אלעד מן, "העין השביעית", 1.11

רק זה חסר: מיליציות חמושות בבתי חולים

"שר הבריאות אוריאל בוסו דורש מהשר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר, לקדם באופן מיידי הקמה של כיתות כוננות חמושות בכל בתי החולים בישראל. במכתבו שנשלח אל בן גביר, כותב השר בוסו: 'בשל מצב החירום בו אנו נתונים, עלתה רמת האיום הנשקפת לבתי החולים ולכלל מוסדות הבריאות. איומי טילים מצפון ומדרום, לצד איומים בהתקפות טרור בפנים הארץ'."

אתר "דוקטורס אונלי", 26.10

מה? כבר פורים?

"היועץ הפוליטי של ראש הממשלה בנימין נתניהו, יונתן אורין, משתתף בדיונים ובהתייעצויות בקריה כשהוא לבוש במדי צה"ל. לפי מקורות בצבא, אורין לא גויס בצו 8 ואינו משרת כרגע במילואים. אף שאינו במילואים - אורין מופיע לעבודה כל בוקר במדי צה"ל. בעקבות המלחמה, כך דווח, אורין הפסיק את עבודתו במפלגת הליכוד וכעת הוא מיעץ לראש הממשלה ומשתתף מאחורי הקלעים בהצהרות נתניהו בשבועות האחרונים."

מיכאל שמש, כאן 11, 29.10

למד גם מפה וגם משם

"תושב העיר עפולה נעצר בחשד ששלח לתושבי העיר הודעה מאיימת שלשונה - 'שלום יא ציוני, מחכים לפגוש אותך, אנחנו בדרך מג'נין לכבוש את עפולה. לצאת מהר למערב העיר לא רוצים לפגוע באזרחים. חמאס = דאעש'. החשוד, כבן 20, הוא אזרח ישראלי יהודי וטוען ששליחת ההודעה הייתה מעשה קונדס."

אלי אשכנזי, "זואלה", 29.10

חשודה בטרור שקשוקה

"סטודנטית בטכניון נעצרה בשבוע שעבר בחשד להסתה משום שהעלתה יום לאחר מתקפת חמאס בעוטף עזה סרטון של שקשוקה שבישלה ועליו הכיתוב "בקרום נאכל את שקשוקת הניצחון", ואימוג'י של דגל פלסטין. הסטודנטית, ביאן חטיב, נעצרה לאחר תלונות של סטודנטים יהודים שהפיצו את הסרטון וטענו שזו תמיכה במתקפה. מלבד הסתה חטיב נחשדה גם בעבירה של התנהגות העלולה להפר את שלום הציבור. חטיב, סטודנטית שנה רביעית בפקולטה למדעי הנתונים וההחלטות, טענה כי החליטה להעלות את הסרטון מאחר שהיא נחשבת לבשלנית גרועה בקרב חברה ורצתה להשווין בכך שהצליחה לבשל שקשוקה."

הגר שיזף וג'קי חורי, "הארץ", 30.10

גם אלפי הרובים שמחלק ברחבי הארץ השר הגזען בן גביר (שלישי משמאל) מקורם בארה"ב (צילום: המשרד לביטחון פנים)

הפרוקסי של ארה"ב במזה"ת וכיבוש עזה

של נשק ותחמושת: מאלפי הרובים שהשר לביטחון לאומי איתמר בגן גביר מחלק למאות המיליציות ("כיתות הכוננות") שהקים ועד לפצצות מהדור החדש שמשמשות ל"השטחת עזה" – כפי שפוליטיקאים ישראלים נוהגים להכריז.

מדיניות זו מגדילה את צבר ההזמנות של תאגידי הנשק הגדולים בארה"ב (שהם הגדולים בעולם) ובעליהם צוחקים כל הדרך אל הבנק. אבל לא רק נשק: לראשונה משתתפים כוחות אמריקאיים באופן פעיל בלחימה יחד עם חיילים ישראלים – הן בייעוץ ברמת הפיקוד והן בפעולה בשטח. מל"טים של צבא ארה"ב נצפו בימים האחרונים בשמי עזה. נמסר רשמית שהם "מסייעים לאיתור החטופים". איך אומרים הילדים? פתי מאמין לכל דבר.

סביב ישראל ניצבת ארמדה אמריקאית ענקית. הפנטגון הודיע ביום ראשון (5.11) בהצהרה חריגה, כי צוללת גרעינית אמריקנית הגיעה לאזור שתחת פיקוחו של פיקוד המרכז של צבא ארה"ב, הכולל את המזרח התיכון. בהודעה שפורסמה צוין, כי מדובר בצוללת "פלורידה" מסדרת "אוהיו". אלה הצוללות הגדולות ביותר בצי האמריקאי, שחלקן אף נושאות טילי טומהוק בעלי ראשי קרב גרעיניים. לכך יש להוסיף את נושאות המטוסים "אייזנהאואר" ומשחתות שכבר התמקמו בים סוף. לפני שלושה שבועות הגיעה למזרח הים התיכון, מול חופי לבנון, קבוצת התקיפה של נושאת המטוסים "פורד", שעליה כ-80 מטוסי קרב, אמצעי לוחמה אלקטרונית וביון וחמש ספינות טילים.

מדינה פלסטינית או בוקרה פיל מישמיש

הממשל האמריקאי מעניק גיבוי פוליטי מלא למלאכת הריסת רצועת עזה על יושביה. מאז תחילת המלחמה נרשמו ברצועה יותר מ-10 אלפים הרוגים פלסטינים מהפצצות חיל אוויר, רובם נשים וילדים. לא נשמעו כל גינוי או הסתייגות מההפצצות מצדם של נשיא ארה"ב או דובריו.

בנימין נתניהו, המרבה להתראיין באנגלית אך מסרב לעשות זאת בעברית, אמר השבוע לרשת איי.בי.סי, שישראל "תצטרך להחזיק בשליטה ביטחונית ברצועת עזה למשך פרק זמן שלא ידוע מראש". קרי: כיבוש עזה חוזר ובגדול. הממשל לא הגיב להכרזה, אך תומך בעמדתו השוללת הפסקת אש.

על מנת לכסות על תמיכתו הבלתי-מסויגת בהרג ההמוני ברצועה, מרבה ביידן לדבר על "חזון שתי המדינות". אבל אמירותיו אינן עושות רושם על איש, גם לא על שרי ממשלת ישראל הגזענים. זה שנים רבות נשיא ארה"ב מפזרים הצהרות, אך במעשיהם תומכים בהעמקת הכיבוש והדיכוי.

שמואל אורניץ

עם פרסום ממדי הטבח שביצע החמאס בתושבי היישובים שליד הרצועה ב-7 באוקטובר, הודיע נשיא ארה"ב ג'ו ביידן על תמיכת ארצו ללא סייג בישראל ושיגר מיד סיוע צבאי רב. ביידן הזדרז להגיע לישראל, וכמוהו בכירים נוספים בממשל האמריקאי, בכירים בשירותי הביטחון ויועצים צבאיים – גנרלים היושבים ב"בור" בקריה בתל-אביב. באופן חריג, ביידן ומזכיר המדינה אנתוני בלינקן אף השתתפו בשיבות קבינט המלחמה המצומצם. השתתפות זו מעידה על יחס הכוחות בין מעצמת העל לבין הפרוקסי שלה במזרח התיכון. אמנם מאז מלחמת 1967 יושבים נציגי השגרירות האמריקאית בבור בעת מלחמות ומבצעים, אבל השתתפות גלויה של הנשיא ומזכיר המדינה בשיבת ממשלה סודית? הרי לא תעלה על הדעת השתתפות של ראש ממשלת ישראל או אחד משריה בשיבת הממשל בוושינגטון בעת משבר ביטחוני.

אבל כמושבה האמריקאית הרחוקה, הכל מתקבל באהבה. כידוע, ביידן הוא "נשיא ציוני" (על פי הגדרתו) וארה"ב – "ידידתנו הגדולה". מעטים בישראל שואלים את עצמם האם ההתערבות האמריקאית הבוטה היא "לשם שמיים" (המלאים במטוסי חיל אוויר מתוצרת ארה"ב שמפציצים ללא הרף את עזה), או לשם שמירת האינטרסים של ארצות-הברית.

ביידן הבהיר את הדברים היטב בנאומו שנשא בבית הלבן ב-20 באוקטובר, שעות ספורות אחרי ששב מביקורו בישראל. ביידן אמר אז כי ארה"ב והעולם נמצאים בעיצומו של מפנה היסטורי בסדר העולמי, וכך יחד את נשיא רוסיה ולדימיר פוטין עם איראן ועם החמאס בחבילת איום אחת.

ביידן הדגיש בנאומו, כי המלחמה בעזה היא חלק ממערך האינטרסים הגלובליים של ארה"ב וכי המעצמה החזקה בעולם "מעוניינת לשמר את מעמדה כמנהיגת העולם החופשי". לדבריו, "המנהיגות של ארה"ב היא המשמרת את ביטחון העולם. הבריתות שרקמה ארה"ב הן ששומרות על ביטחון ארה"ב. הערכים האמריקאיים הם מה שהופך את ארה"ב לפרטנר".

ערכים ונשק

אך לא רק ערכים (קפיטליסטים, יש להוסיף) מחברים את ארה"ב לישראל, גם נשק, הרבה נשק. ביידן נשא את נאומו ערב דיון בקונגרס על אודות "חבילת סיוע" של יותר מ-14 מיליארד דולר עבור ישראל ואוקראינה.

המלחמה היא פוליטיקה באמצעים אחרים – קבע הגנרל הפרוסי פון קלאוזביץ (או בשמו המלא: קרל פיליפ גוטפריד פון קלאוזביץ) בתחילת המאה ה-19. אבל, המלחמה היא גם כלכלה באמצעים אחרים, והמלחמה בעזה אינה חריגה מהכלל. מאז תחילתה, שיגרה ארה"ב לישראל כמויות אדירות

עתרו לבג"ץ כדי להתיר הפגנות נגד המלחמה

חבר ועד מחוז חיפה של לשכת עורכי הדין בישראל. השופט זיאד סאלח האריך את מעצרו עד יום רביעי (8.11).

עשרות ארגונים יהודיים-ערביים

דורשים הפסקת אש וחילופי שבויים

עשרות תנועות, ארגונים ופעילים יהודים וערבים פרסמו בשני (6.11) הצהרה משותפת ובה הדרישה להפסקת אש ולחילופי שבויים. בהצהרה נאמר: "אנו כותבים מילים אלה מתוך אבל כבד על אלפי ההרוגים של השבועות האחרונים, ומתוך חרדה איומה לשלומם של החטופים ושל אלה שעוד ייפגעו בישראל, בעזה ובגדה המערבית. הטבח האכזרי שביצע חמאס ב-7 באוקטובר השאיר את כולנו – יהודים וערבים – המומים ומזועזעים. בשבועות שחלפו מאז אותה שבת ארוכה, נוספו לזוועות שביצע חמאס זוועות נוספות: אלפים רבים נהרגו, ועדיין נהרגים, מההפצצות הישראליות בעזה, שרבים מתושביה נותקו מחשמל וממים. אין ספור חפים מפשע, ילדים, נשים וקשישים איבדו את חייהם בשני הצדדים; מאות אלפים איבדו את בתיהם ואת עולמם. פגיעה בחפים מפשע בצד אחד אינה מאזנת את הכאב על ההרג בצד השני, אלא רק מוסיפה כאב נוסף לכאב העצום".

"הכיבוש, המצור, המלחמות, הטרור, הדיכוי, הגזענות והאלימות, הכרסום בדמוקרטיה ובזכויות האדם – כל אלה דרדרו את שני העמים החיים בין הים לירדן לאסון בלתי נתפס, שאין לו שיעור. דווקא בימים איומים אלה, האמת הפשוטה ברורה יותר מאי פעם: החירות, הביטחון והחיים של כל יושבות ויושבי הארץ תלויים אלה באלה. לזכר הנרצחים ולמען החיים – עלינו לפעול יחד, יהודים וערבים, למען שחרור החטופים והשבויים, לסיום המלחמה, לסיום הכיבוש והסכסוך, למען השלום", הוסיפו.

הארגונים קוראים לחתור להפסקת אש יציבה, במסגרתה יותנע מידית משא ומתן להסכם מדיני על בסיס הכרה הדדית בזכותם של שני העמים להגדרה עצמית; להסכם שיערוב לביטחון, לחירות ולרווחה של שני העמים. תקודם באופן מדי עסקת שבויים רחבה – כולם תמורת כולם. הם דורשים כמו-כן לחדול מיד מפגיעה באזרחים חפים מפשע, לבלום את אלימות המתנחלים המשתוללת בגדה המערבית בגיבוי הצבא, ולעצור את הטרנספר שהאלימות הזו מנסה לקדם. כמו כן, הם תובעים להפסיק את הרדיפות והדיכוי של הערבים-פלסטינים אזרחי ישראל ושל מי שמביע סולידריות עם תושבי עזה והתנגדות למלחמה; להפסיק את הפגיעה בזכויות בסיסיות וביניהן חופש הביטוי, חופש ההפגנה ועוד.

"כולנו למודי סבבי אלימות. שוב ושוב אנו נוכחים לדעת שאין ולא יכול להיות פתרון צבאי לסכסוך. הדרך היחידה לעצור את שפיכות הדמים היא הסכם מדיני שיבטיח ביטחון, צדק וחירות לשני העמים. במלחמה אין מנצחים. רק שלום יביא ביטחון", הדגישו.

עם הארגונים שחתמו על ההצהרה נמנים: אימהות נגד אלימות, אקדמיה לשוויון, אשה לאשה, בנק"י, הורים נגד מעצרי ילדים, ועד היוזמה הדרוזית, זוכרות, זזים – קהילה פועלת, חד"ש, חוריה, יש גבול, לוחמים לשלום, מחסום-וואטש', מסרבות, מסתכלים לכיבוש בעיניים, נוער נגד דיקטטורה, עו"סים שלום, פורום דו קיום בנגב, פורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני, פעילי בקעת הירדן, תנד"י, איתך-מעכי ועוד.

בג"ץ דן בשלישי (7.11) בעתירתם של מק"י, חד"ש וארגון עדאלה נגד הנחיית מפכ"ל המשטרה שבתאי לאסור באופן גורף על קיום הפגנות נגד המלחמה ברצועת עזה. העותרים ביקשו לקיים את ההפגנות באום אל-פחם ובסכנין. על פי העתירה, שהוגשה באמצעות עורכי הדין ד"ר חסן ג'בארין וד"ר סוהאד בשארה מעדאלה, אסרה המשטרה על קיומן של הפגנות בסכנין בשבת (4.11) בכותרת "לעצור את המלחמה" ועל הפגנה נוספת באום אל-פחם תחת הכותרת "מחאה נגד המלחמה ולמען שלום צודק". בעתירה נטען כי החלטת המפכ"ל פוגעת, בין היתר, בזכויות יסוד כגון חופש הביטוי וחופש המחאה. עוד נטען כי מקורן של פגיעות אלה בהוראת הממשלה ובעמדות פוליטיות ואידיאולוגיות.

הדין בעתירה, שהתקיים בפני השופטת יעל וילנר, היה אירוע חריג כשלעצמו כיוון שבעת מלחמה בתי המשפט פועלים במתכונת חירום ושומעים רק דיונים דחופים. עמדת המשטרה והמפכ"ל הוגשה בעל-פה כשעה וחצי לפני קיומן של הדיון. הפרקליטות, המייצגת את המשטרה ואת המפכ"ל, טענה כי קיומן של ההפגנות עלול לגרום ברמת ודאות קרובה לפגיעה קשה בסדר הציבורי. "כעולה מחוות הדעת המקצועית של משטרת ישראל המצורפת לתגובה זו – הן מפקד מחוז חוף והן מפקד מחוז צפון החליטו כי קיומן של התהלוכה וההפגנות הקונקרטיים שנתבקשו בידי העותרים בעת הזו באום אל פאחם ובסכנין, עלול להביא ברמת ודאות קרובה לפגיעה קשה ורצינית בסדר הציבורי ובשלום הציבור וביטחונן, החורגת מהיכולת של העותרים ומארגני ההפגנה", הדגישו בפרקליטות.

עוד נכתב במענה לעתירה: "זאת, בין היתר, נוכח הפרות סדר שאירעו בהפגנות אחרות בתחילת המלחמה, שלא על-ידי העותרים, בהן הושמעו קריאות ישירות לביצוע מעשה טרור, דברי תמיכה במעשה טרור ואף הזדהות עמו – מעשים שבגינם הוגש כתב אישום חמור בימים האחרונים".

יצוין שבבית משפט השלום בחיפה הוגש (6.11) כתב אישום נגד מוחמד ג'אברין (31) ועורך הדין אחמד כליפה (41), תושבי אום אל פחם, בגין הזדהות עם חמאס והסתה לטרור. זאת בעקבות ההפגנה שנערכה בעירם ב-19 באוקטובר. מאות השתתפו במחאה ההיא, 12 מפגינים נעצרו, בהם עיתונאי וקטנים, ושלשה נפצעו, לאחר שכוחות משטרה גדולים הגיעו למקום ופיזרו את ההפגנה בכוח רב.

בבית משפט השלום בעכו הווארך בשלושה ימים מעצרו של מזכיר חד"ש בשפרעם, עורך דין מוכר, שעד לאחרונה היה

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

לעובדי החקלאות התאילנדים מגיע להתאושש מהטרומה

ולתאילנדים. מתחילת המתקפה הבנו, כי במסגרת הקריסה הכללית של המערכות, איש לא ידאג לאוכלוסייה זו. התארגנו מהר: מאות אנשים התנדבו דרכנו לפחות פעם אחת.

המטרה הראשונית שלנו הייתה הגשת סיוע הומניטרי לעובדים שפוננו. עם פינוי מתחמי האירוח, עבודת הצוות שלנו התייתרה. עברנו לעסוק בסיוע לאנשים במימוש הזכויות שלהם, בהעברת מידע ובהעלאת מודעות בקרב הציבור הישראלי והקהילה הבינלאומית למצב. אנחנו עדיין ממשיכים בפעילות הומניטרית. אנו נמצאים בקשר עם אנשים שהוחזרו לעבודה בעוטף ובשאר הארץ, ומנסים להבין עם מה הם מתמודדים. העבודה שלנו צמודה ביחד לזו של קו לעובד.

כמי שעוסק בסוגיה זו כבר הרבה שנים, אני יודע להגיד שהציבור הישראלי ברובו לא מתעניין בה. אך בעקבות המלחמה נוצר חלון הזדמנויות לקדם את העיסוק בסוגיה הזאת ולהכלילה בשיח הציבורי. זכויות של אוכלוסייה הן בפועל שאלה של הארגון ושל הכוח הפוליטי שלה. לכן מבחינתי הרגע הזה חשוב כדי לקדם את הסולידריות הציבורית עם אוכלוסייה זו. בימים הראשונים למלחמה הגיעו תרומות נדיבות ומתנדבים. אנחנו מנסים להישען על כך כדי לקדם שינוי ביחס של המדינה כלפיהם.

אילו פתרונות יש לקדם לשיפור מצב העובדים?

הדרישות הן בעיקר מהמדינה ופחות מהמעסיקים. ענף החקלאות הישראלי תלוי בכוח העבודה הזול של המהגרים האלה. המדינה מאלצת את החקלאים להתחרות בשוק האירופי והבינלאומי מול מגדלים שגם להם יש כוח עבודה זול, ואפילו זול מאוד. אני בעד תמיכה של המדינה בחקלאות. ענף זה ממלא תפקידים חברתיים חשובים מאוד בנושאים אקולוגיים, בחוסן חברתי ובריבונות מזון. אבל חשוב שהדבר לא יבוא על גבם של העובדים.

המדינה לא מעוניינת לממן מכספי המיסים את החקלאות, אז היא יוצרת סובסידיה עקיפה המאפשרת ניצול פרוץ של העובדים. לפי החוק, אלה אמורים לקבל שכר מינימום, כולל תשלום עבור שעות נוספות. בפועל הם מקבלים 70% ממה שמגיע להם. השארית נותרת בכיס המעסיק. במקום שאוצר המדינה יעזור לחקלאות, הוא לוקח מכספם של הפועלים הכי מוחלשים. הבדיחה הנקראת "מערך האכיפה" צריכה לאכוף באמת את החוקים הקיימים. האכיפה צריכה להשתקם ולהפוך גוף המסוגל באמת להגן על זכויות העובדים.

לדעתי, חשוב לקדם חבילת תמיכה וסיוע לכל העובדים שנפגעו במלחמה, וזאת בהתאם למידת הפגיעה. חבילות הסיוע שיגיעו לתושבי העוטף צריכות להגיע גם למהגרים התאילנדים. אני חושב שזה חייב להיות חלק מתוכנית שיקום העוטף. צריכה להיות עסקת חבילה שבה המעסיקים מקבלים על עצמם לציית לחוקי העבודה ולתת לעובדים שלהם את כל הזכויות שלהם, בתמורה לכך שהמדינה תתמוך בהם ישירות.

איך ניתן לעזור לפעילותכם?

ניתן להתעדכן בפעילות שלנו בכל הפלטפורמות של המדיה החברתית. כרגע אנחנו מארגנים פעילויות התנדבות בהתאם לצורך בשטח.

דויד מרגלית

להצטרפות
לקבוצת
העדכונים:

"המדינה העבירה בפועל את הטיפול בכל התאילנדים המפונים לחברות כוח האדם" כך חשף השבוע ד"ר מתן קמינר בשיחה עם "זו הדרך". קמינר הוא ד"ר לאנתרופולוגיה במכון בוכר באוניברסיטה העברית. נמנה עם המקימים בתחילת המלחמה של הארגון "סיוע לעובדי חקלאות".

מה מצבם היום של עובדי החקלאות התאילנדים?

בין 5,000 ל-6,000 תאילנדים עבדו לפני המלחמה בחקלאות ביישובי העוטף שנפגעו מהקרבנות. מתוכם - 21 נהרגו ועוד כמה עשרות נעדרים או חטופים. כאשר מדברים על נעדרים וחטופים חשוב לזכור, שהחמאס לא שחרר רשימה של שמות החטופים, לכן ההבחנה בין נעדר לחטוף היא עניין של הערכה. בימים הראשונים שאחרי מתקפת החמאס, כ-2,000 תאילנדים פונו מהעוטף למתחמי אירוח שהוקמו ברחבי הארץ. הארגון שלנו קם בשלב הזה במטרה לסייע למפונים, לעזור למי שצריך למצוא לו מקום להתפנות אליו.

בפני התאילנדים היו שלוש אופציות: ללכת לעבוד במקום חלופי, לטוס לתאילנד בטיסות שארגנה השגרירות, או פשוט לנוח ולהתאושש מהטרומה במתחמים שהוקצו להם, כפי שהוצע לאזרחים ישראלים שנפגעו. המדינה הכירה עקרונית באפשרות השלישית, אבל בפועל העבירה את הטיפול בכל התאילנדים המפונים לחברות כוח האדם. אציין כי החברות הללו מגייסות את העובדים אך הן אינן המעסיק הישיר שלהם. הן מעין מתווך. חברות כוח האדם קשורות לחקלאים, שנקלעו למצוקה קשה של מחסור בעובדים גם עקב איסור כניסת פועלים פלסטינים מהגדה.

עם הזמן גילינו שמתחמי האירוח, בהם שוכנו התאילנדים הוקמו בידי החקלאים וחברות כוח האדם ולא בידי המדינה. במתחמים אלה איפשרו לעובדים לנוח ולהתאושש במשך כמה ימים בלבד במקרה הטוב. בסוף השבוע השני למלחמה, כל האתרים האלה פונו ומי שהיו בהם פוזרו. כ-8,000 פועלים חזרו לתאילנד, השאר הועברו להעסקה במשקים אחרים. כמה מאות מהם הוחזרו לעבודה בעוטף עזה. חשוב לציין שבמרבית המקרים לעובדים הללו אין גישה למרחבים מוגנים, גם לא באזור המגורים שלהם. אנחנו מקבלים פניות רבות לגבי עובדי חקלאות הנדרשים לעבוד בתנאים חשופים.

האם מימש השר גדעון סער את איומיו לגבי ביטול דמי

פיטורים לעובדים שחזרו לתאילנד?

החלטה כזאת לא נתקבלה בסופו של דבר. בלחץ המחסור בידים עובדות, אושרו החלטות הפוכות. החלטת הממשלה החדשה מאפשרת לעובדים שחזרו לתאילנד לשוב ולעבוד בישראל. יתרה מכך, אני יודע שמדברים גם על אפשרות שאלה שחזרו לתאילנד לפני המלחמה משום שסיימו את תקופת העבודה, יורשו לחזור ולעבוד כאן. הממשלה הודיעה כי היא מחפשת עובדים בסרי לנקה ובמקומות אחרים.

אשר לדמי הפיטורים, הסיפור הוא די אירוני. העובדים ברובם לא מקבלים את דמי הפיטורים שלהם גם בימים רגילים. מבחינת החוק, יש להם אותן זכויות כמו לעובדים בעלי אזרחות. אך ברוב מוחלט של המקרים אין משלמים להם. גדעון סער מבקש לבטל רשמית זכויות שאינן מכובדות גם ככה.

איך הוקם "סיוע לעובדי חקלאות"?

הקבוצה קמה ביום הראשון או השני של המלחמה. התחלנו בקבוצת ווטסאפ שהוקמה עוד לפני המלחמה, ואשר מטרתה הראשונית הייתה - לארגן פיקניקים משותפים לישראלים

סיכום אישי של אוקטובר השחור, חודש הכאבים

הילדים שצה"ל הרג בעזה באוקטובר גדול יותר ממספר הילדים שנהרגו בכל הסיכסוכים בעולם בחמש השנים האחרונות! גם מי שחושב שהמלחמה בחמאס הכרחית אך עיניו בראשו, תופס שמתנהל כאן מסע נקמה, הרס וגירוש בממדים תנכיים.

במשולב עם הכאב על האסון בעזה, מגיע גם עצב גדול על אובדן הסולידריות והאמפתיה. בשיחות רבות אני שומע שוב ושוב מיהודים: "נכון, אסון בעזה. אך אחרי הטבח בעוטף, איננו יכולים להכיל עוד כאב כעת, הלב סגור". התקשורת הישראלית כמעט מתעלמת מההרס וההקטל המבוצעים כאן, ממש לדינו, ובכך מועלת בתפקידה ומוסיפה לאטימות הלב. במקביל, ולא פחות מכאיבים, ביטויים וגילויי דעת רבים בקרב פלסטינים ובעולם הערבי, המתעלמים לחלוטין מטבח השבת השחורה ומאובדן צלם האנוש של הטרור החמאסי. הלב הקולקטיבי הערבי סגור ומסוגר. מדוע לא ניתן להיות סולידריים עם כל הקורבנות החפים מפשע? האם אין בלב מספיק מקום? כלום אטום הראש הפוליטי לכוח הטמון בסולידריות כבסיס לשינוי ותיקון?

זרם כאב נוסף מגיע מקוללות רבים בישראל הליברלית, החשים מאוימים, מבודדים ונטושים אל מול תגובת העולם. רבים חשים שעולמם המושגי והתיאורטי חרב. כלל אינני שותף לדעתם ועל כך אדון בנפרד. אך ברמה האישית והמקצועית, רבים וקרובים באגף הלא גדול של שוחרי הצדק, השלום והשוויון באקדמיה הישראלית, הלוחמים בכיבוש ובאפרטהייד, חשים אכזבה ואפילו 'בגידה' מצד עמיתים בחו"ל. הם גם חשים אכזבה מארגוני סביבה, נשים וצדק חברתי שהעלימו עין מהטבח הנורא בעוטף, ממתקפות הטילים הנמשכות מהדרום ומהצפון, ומגורלם של מאות החטופים הנמצאים בשבי של ארגון טרור רצחני. למרות שאינני שותף מלא לתחושות אלה, וסבור שגורמים רבים בשמאל העולמי תומכים בפרויקט של השמאל הישראלי, אני מבין את עוצמת הכאב והזעם של אנשים קרובים, את הכשל המוסרי של התבטאויות רבות בעולם האדישות לכאב הישראלי. כל אלה זורים עוד מלח על הפצעים והכאבים.

מטח של כאב מגיע גם מההכרה שהאישי הוא פוליטי, כפי שתמיד לימדו אותנו הפמיניסטיות. מול עינינו, הורס מצעד האלימות הנוראי במכות פטיש את היחסים בין שני העמים. יחסים הם הכרח, אך גם פרויקט אישי של רבים מהמעגלים הקרובים, בהם אני מעורב אישית: תנועת 'ארץ לכולם' הנהדרת; אנשי זכויות האדם ובעיקר 'בצלם'; קהילת אדווה לשוויון חברתי; והארגונים לזכויות הבדואים. יידרשו שנים לאחות את הקרעים. אך כוחות הזדון הקולוניאליים של תומכי העליונות היהודית הולמים ויהלמו בכל כוחם בחודשים הקרובים - בגדה המערבית ובישראל - כדי לנצל את הכאב להעמקת הדיכוי, הדחיקה והסגרציה. חיצים מורעלים של כאב פוליטי ואישי מפלחים את חזון הרב-קיום בשלום, בכבוד ובשוויון בארץ המדממת הזאת.

הנה אם כן, סיכום אישי של אוקטובר השחור, אוקטובר הכאבים. הכאבים מוטחים מכיוונים שונים, הם 'מדברים' אל קהלים שונים. איך נגיב, איך נשתקם? נתחיל בכך שבליבו של כל אדם קיימים כידוע כמה חדרים - פסיים ומטפוריים. נכיל לעד את זרמי הכאב השונים, אשר ישכנו בחדרים אלה, זה בצד זה - כאביו המתנגשים של אוקטובר השחור.

אורן יפתחאל

המשן המאמר בעמ' 10

מתנדבים יהודים וערבים בחמ"ל היהודי-ערבי המשותף ברהט (צילום: האם ראת את האופק לאחרונה)

הגיע לסיומו 'אוקטובר השחור', החודש המדמם ביותר בתולדות הסכסוך בו נרצחו ונהרגו הכי הרבה יהודים ופלסטינים בארץ העצובה הזאת. סיום החודש לא בישר רגיעה, מנוחה, או השלמה, אלא הפנמה: האסון הזה מתגלגל לעבר אופק לא נודע רווי בחששות.

זמן הניתוח הפוליטי יגיע בקרוב. כרגע, ברמה האישית, בא הניסיון לאתר, לנסח, לדווח לעצמך על כוחות הכאב, הצער והזעם הזורמים בתוכך. לנסח בלי לדרג או להשוות - כל אחד בפני עצמו. התבוננות כזאת לא רק צורבת אלא גם מורכבת, כיוון שמטחי הכאב מתנגשים זה בזה, מותירים אותך לעיתים המום, פגוע ואובד עצות.

זרם כאב ראשון ועמוק, שיישאר חרוט בנפשנו, מגיע ממראות הטבח הנפשע, חסר התקדים שביצע החמאס בשבת השחורה. פשע שלא יישכח ולא ייסלח. ישובים, ערים וקהילות, אשר היכרנו, ביקרנו ואהבנו כתושבי הדרום, נהרסו ונבזזו. נחשפנו לרוע מסוג שלא ידענו. מכונת שנאה אלימה וחייתית שבחרה בהרג, בהרס, באדמה חרוכה ובהתעללות בחסרי הגנה ובפגיעים ביותר - ילדים, נשים, זקנים וצעירים החוגגים אהבה ומוסיקה. כאב גדול על אובדן האנושיות הבסיסית בטרור רצחני וחסר אבחנה, על הפקרת תושבי העוטף בידי הממשלה, ועל חזרתם של סיוטים ופחדים מטראומות העבר אל לב השיח הציבורי.

איבדנו חברים ובני משפחות של חברים וקוללות - יהודים וגם בדואים. קהילת אוניברסיטת בן-גוריון סופרת עשרות הרוגים ופצועים. חברה טובה ושותפה לדרך השלום חטופה בעזה. פקדנו הלוויות, אירועי שבעה וספגנו את אוירת האבל הקולקטיבי העמוק. אנו עומדים עם משפחות החטופים ועם כאבם ודאגתם הנוראית ליקיריהם. במשפחתי הקרובה, שלא נפגעה פיסית למרבית המזל, ילדיי ונכדיי, אחותי ואחיני היקרים הפכו פליטים בארץ ובחו"ל. נעים ונדים למען ביטחונם וביטחון הילדים. איתם נודדים עוד מאות אלפים ישראלים. זה מצב בלתי נסבל.

זרם כאב מכיוון הפוך מגיע ממראות הקטל האכזרי המתנהל בעזה. הרג המוני שלא היה כמותו של בני. עם שכבר דורות סובל מפליטות, מדיכוי ומבידוד, ולאחרונה - ממצור קשוח ועוני מחריד. בעזה, שיעור הפליטים הוא הגבוה בעולם. כמעט כל אדם בתנועות השלום הישראליות מכיר אנשים בעזה וחרד לגורלם. חלקם נהרגו או איבדו בני משפחה. מאות אלפי אזרחי נפגעו בתחומי שכונות שלמות 'שהושטחו'; בתים נעלמו; מאות אלפי משפחות גורשו; ואם שרדו, אין להן לאן לחזור. הפלסטינים בעזה חווים ענישה קולקטיבית אכזרית מצד אריה פצוע המבקש לטרוף את קורבנו המתמרד. כל זאת בעידוד מנהיגים, פרשנים ואווירה לאומנית מטורפת.

לאלה מצטרפות התמונות מבתי החולים הקורסים בעזה ומאלפי מקרים מתועדים של הרג, דם והרס. לפי האו"ם, מספר

מלחמת עזה: הערכת מצב קודרת אך מפוכחת

והיקיצה הייתה כואבת הרבה יותר ממה שמישהו יכול היה להעלות על דעתו. הדרך הברוטאלית והפושעת שבה נקט החמאס כלפי הישראלים בעוטף עזה איחדה את החברה הישראלית בהתפרצות של שנה עיוורת והעניקה לישראל הרשמי לגיטימציה בינלאומית למלחמה ההרסנית הנוכחית.

חזרתו של "פתרון" הנכבה

החברה הישראלית ברובה תומכת כעת בהפעלת כוח חסר מעצורים כלפי עזה. מתהום הנשייה הועלה "פתרון" הנכבה בו נקט דוד בן-גוריון עם יסודה של מדינת ישראל: גירוש המוני של פלסטינים אל מעבר לגבול והשלכתם כהמון פליטים חסרי כל לחיקן של מדינות ערביות.

זה בבירור ההיגיון מאחורי ההוראה מלווה ההפצצות של צה"ל (13.10) לפלסטינים תושבי העיר עזה וצפון הרצועה להתפנות דרומה. הם היו אמורים גם לחצות את הגבול המצרי ולאכלס מחנות פליטים ענקיים חדשים בסיני. כך "יפתרו" מהם, סברו אלה שהגו את הרעיון המתועב הזה.

אבל, מה שעבד ב-1948 כבר לא עובד ב-2023. נשיא מצרים א-סיסי מיהר לסגור את הגבול עם עזה ואף הזהיר במפורש, כי ניסיון ישראלי לדחוק את תושבי עזה למצרים עלול לחולל מלחמה. א-סיסי מבין היטב שדחיקת מיליון או שני מיליון פליטים פלסטינים לשטח מצרים עלולה לערער ואולי אפילו למוטט את משטרו.

כאשר הסתבר שאי אפשר לגרש את תושבי עזה למצרים, היה מי ששב והניח בפני הציבור הישראלי, שברובו שטוף שנה עיוורת, "פתרון" אפל הרבה יותר - ג'נוסייד, השמדת עם כפשוטה. בפעם הראשונה בתולדות ישראל - המדינה שאמורה הייתה לתת מענה להשמדת שישה מיליון יהודים בשואה הנאצית - מדברים בפומבי מפורש על רצח עם. בעוד התעמולה הרשמית דשה ללא הרף בטיעון שאנשי חמאס הם "הנאצים החדשים", יש בקרבנו מי שבמפורש קורא לישראל לאמץ את מורשת היטלר תוך כדי מלחמתה ב"נאצים" מחמאס.

ברחבי העולם מתקיימות בשבועות האחרונים הפגנות המוניות בתמיכה בתושבי רצועת עזה. אלה מחליפות את ביטויי האהדה לישראל בימים הראשונים לאחר הטבח שביצע החמאס. רבים מהמפגינים מניפים כרזות הקוראות: "לעצור את הג'נוסייד בעזה". נכון לעכשיו, זה (עדיין?) לא ג'נוסייד. אך גם בלי ג'נוסייד, מה שכבר קרה וקורה זוועתי מספיק.

אז מה ניתן לעשות במצב הנורא הזה? קודם כל, לא להתייאש, להמשיך להיאבק ולהשמיע את קולנו. גם בתנאים קשים של בידוד, וגם כאשר כל המשמיע קול ביקורתי עלול להיות מוקע כ"תומך טרור" ולהיות מטרה להתנכלות הרשויות ולאלימות מצד בריוני הימין הקיצוני; שנית, לקוות שהאשראי שהנשיא ביידן ומנהיגי אירופה נותנים לישראל אינו בלתי מוגבל וכי הם לפחות ימנעו מהזוועות להפוך באמת ג'נוסייד.

במוקדם או במאוחר יתברר לאזרחי ישראל שגם "פתרון" של כוח ברוטאלי חסר מעצורים לא עובד. זה כנראה יקרה רק אחרי הרבה זוועות - אבל זה יקרה. הרס, ניתוק אספקת החשמל, מים לא ראויים לשתייה וגירוש המוני מובילים למבוי סתום. חובתנו להיאבק, לא לאבד תקווה, ולשמור מכל משמר על הגחלת של האפשרות של חיים בשלום בין שני מדינות, ישראל ופלסטין, של התנגדות לגזענות, ושל הגינות.

אדם קלר

בשנת 1987, עשרים שנה אחרי שנכבשו הגדה והרצועה, פרצה ההתקוממות הפלסטינית, האינתיפאדה הראשונה. ישראל הועמדה בפני הנגזרת של שלטונה הצבאי - התמודדות עם שעם ההתקוממות.

מאז ובמשך יותר מעשר שנים נטתה דעת הקהל הישראלית לכיוון פתרון של שלום. לחיצת היד של ראש הממשלה יצחק רבין ומנהיג אש"ף יאסר ערפאת (13.9.1993) עוררה תקוות רבות. אבל כישלון ועידת קמפ דייוויד יולי (2000), האינתיפאדה השנייה (ספטמבר 2000) ופיגועי המתאבדים שפוצצו אוטובוסים ברחובות תל אביב וירושלים, שינו לחלוטין את המצב. הישראלים ברובם השתכנעו ששלום עם הפלסטינים אינו בר השגה כי "אין פרטנר" ו"אין עם מי לדבר". לצורך הניתוח שלהלן לא נודעת חשיבות לשאלה אם הציבור הישראלי צדק בהערכה זו: ישנם אלה (ואני אחד מהם) הסבורים גם היום שהשלום אפשרי ובהחלט יש פרטנר פלסטיני. אבל העובדה היא שנותרנו מיעוט מצטמק. מפלגת העבודה, מפלגתם של רבין ופרס המזוהה כמפלגת אוסלו, התפוגגה. החברה הישראלית ברובה והמערכת הפוליטית ברובה פנו לכיוון אחר.

ראש הממשלה אריאל שרון הציע בשעתו פתרון אחר - נסיגה חד-צדדית: לא צריך לחפש פרטנר, לא צריך לנהל משא ומתן. ישראל תעצב את גבולותיה, תחליט מאיזה שטח תצא ואיפה תישאר. כך נולד הרעיון של "התנתקות" חד-צדדית מרצות עזה. תחילה קנה הציבור הישראלי נוסחה זו, שעל בסיסה הקים שרון את מפלגת קדימה. לרגע נראתה קדימה כמפלגת השלטון הבאה של ישראל. אלא שביוני-יולי 2006 נחטפו החייל גלעד שליט בגבול רצועת עזה ושלוש חיילים בגבול לבנון (שמחלקה יצאה ישראל חד-צדדית קודם לכן). ישראל פתחה ביולי 2006 במלחמת לבנון השנייה. מטחי טילים מעזה ומלבנון שכנעו את הציבור הישראלי שפתרון הנסיגה החד-צדדית לא עובד, וכי שטח שמפנה צה"ל הופך להיות בסיס לפעילות עוינת. מפלגת קדימה, מפלגת הנסיגה החד-צדדית, נעלמה לחלוטין.

אזרחי ישראל הסכימו לקידוש הסטטוס קוו

הממסד הישראלי בחר לדבוק בסטטוס קוו, שמשמעותו: לא לחפש פתרון; להמשיך בכיבוש הגדה המערבית; להתמיד במצור חונק על רצועת עזה שממנה "התנתקנו"; "לנהל את הסכסוך"; ולהתייחס לפלסטינים כמו לחצר אחורית שעל אזרחי ישראל להתעלם ממנה.

זה עיקרה של המדיניות שעמה זכה נתניהו במערכות בחירות חוזרות ונשנות. הצלחתו נבעה לא רק מפולחן האישיות סביבו, אלא גם מפני שאזרחי ישראל ברובם הסכימו עם מדיניות "ניהול הסכסוך" וקידוש הסטטוס קוו. "ממשלת השינוי" (2021-2022) המשיכה במדיניות זו בהצהירה במפורש כי לא תנקוט שום מהלך מדיני מול הפלסטינים.

אחדים מאיתנו הזהירו שמדיניות זו כוזבת ומועדת לכישלון; שהפלסטינים לא ישלימו לעד עם חיים תחת כיבוש ודיכוי; ושהיקיצה תהיה כואבת. כאשר השמענו אזהרות אלה צפינו מצב מסלים בגדה המערבית ואפשרות של התקוממות פלסטינית נרחבת (אינתיפאדה שלישית). הערכנו שבמצב כזה תהיה אצל הציבור הישראלי נכונות להבין שהכיבוש הוא שורש הרע וכי סיום הכיבוש הוא הפתרון היחיד. צפינו שמול התקוממות של פלסטינים שמאסו בכיבוש, יהיה בחברה הישראלית לפחות חלק שיהיה פתוח למסר זה. אבל "ניהול הסכסוך" התנפץ לרסיסים בצורה שאיש לא ציפה לה,

ראיון עם החוקר ד"ר עבד כנאענה מאוניברסיטת תל-אביב

הלבנונים מצפים מחיזבאללה לנהוג באחריות

עדיין בחיים ואף זכו לגדל ילדים ונכדים. זו אמירה מעניינת, משום שזו הפעם הראשונה בה חיזבאללה לוקח אחריות, גם אם במרומז, על הפיגוע. יצוין שההכרזה הרשמית בדבר הקמת חיזבאללה הייתה רק ב-1985, והארגון תמיד טען שאינו אחראי לפעולה זו. לדעתו, האזכור הנוכחי של הפיגוע נועד לשדר שהנוכחות של כוחות אמריקאיים במזרח הים התיכון אינה מרתיעה את חיזבאללה.

איך משפיע המצב הפנימי בלבנון על קבלת ההחלטות של חיזבאללה?

לבנון מצויה במשבר כלכלי ופוליטי עמוק מאז 2019. גם קודם לכן המצב היה גרוע, אבל מאז 2019 הכל הדרדר בחדות. מצבם של האזורים השיעיים פחות קשה, כי חיזבאללה דואג להם ומספק סיוע.

הנאום של נסראללה מעיד גם על המעמד שלו בתוך לבנון. חיזבאללה הוא הכוח ההגמוני במדינה, גם אם אינו שליט אבסולוטי. יחד עם ההגמוניות באה גם האחריות. מדינה זו תתקשה לשאת בעוד מלחמה מול ישראל, שתוצאותיה יהיו קטסטרופליות. זו דילמה מהותית עבור חיזבאללה. מצד אחד, אינו רוצה לנטוש את הסוגיה הפלסטינית ואת תפיסת "אחדות הזירות". מצד שני, הוא אינו ארגון קיקיוני ובלבנון מצפים ממנו לנהוג באחריות. מבחינת הפוליטיקה הפנימית הלבנונית, האינטרס שלו כרגע הוא לא להרחיב את מעורבותו במערכה. יצוין שכמעט 70% מהאוכלוסייה בלבנון תומכת כעת בפעילות של חיזבאללה בגבול, כל עוד זו ממשיכה במתכונת הנוכחית. ספק רב אם תמיכה כזו תימשך גם במצב של מלחמה כוללת.

בתרחיש של מלחמה בין ישראל לחיזבאללה, כיצד צפויים לפעול מרכיבים נוספים ב"ציר ההתנגדות" - החות'ים בתימן, המיליציות השיעיות ואסד?

חשוב לציין, כי מאז האינתיפאדה השנייה, ההפגנות הגדולות ביותר בעד הפלסטינים בעולם הערבי התקיימו בתימן. הסולידריות התימנית עם הפלסטינים היא ארוכת שנים, ורבים מהפלגים הפלסטיניים גם התאמנו בתימן הדרומית בתקופת הרפובליקה העממית התימנית. כעת, נוסף להפגנות, יש לתימן גם טילים. עם זאת, תימן רחוקה מאתנו, ואני לא חושב שהיא תמלא תפקיד מרכזי. גורם שעשוי להקנות לה יותר השפעה הוא הקרבה של תימן למיצר (באב אל-מנדב) החולש על הכניסה לים האדום. יש לחות'ים יכולת לפגוע בספינות, והם כנראה יפעילו אותה במידה שהדברים יתגלגלו למלחמה אזורית.

ככל שאני יודע, המיליציות השיעיות העיראקיות והאפגניות אינן מעורבות בינתיים בלחימה לאורך גבול לבנון. בתרחיש של מלחמה כוללת בצפון, ייתכן שיהיו מעורבות בחזית רמת הגולן, דרך סוריה. הכוחות שניצבים כעת ברמת הגולן הלא-כבושה אינם נמנים עם המשטר הסורי, אלא עם חיזבאללה והמיליציות. המשטר הסורי חלש מאוד ובעיקר מנסה לשמור על עצמו. בתרחיש של מלחמה אזורית, גם הישרדותו נמצאת על כף המאזניים. לכן סוריה לא תתערב במלחמה מיוזמתה, אבל תאפשר לחיזבאללה להילחם מרמת הגולן, וכמו ב-2006 תשמש עורף לוגיסטי של הארגון.

אסף טלגם

מזכ"ל החיזבאללה, חסן נסראללה (צילום: ויקימדיה)

"חיזבאללה קשוב מאוד לדיון בהנהגה הישראלית" כך אמר השבוע ד"ר עבד אלקאדר כנאענה ל"זו הדרך". ד"ר כנאענה הוא מרצה בחוג להיסטוריה של המזרח התיכון באוניברסיטת תל אביב, מומחה לחיזבאללה ולפוליטיקה הלבנונית, וחבר הנהגת מק"י.

מה אפשר ללמוד מהנאום שנשא השבוע חסן נסראללה?

בתשובה לשאלת מיליון הדולר – האם נסראללה ירחיב את מעורבותו במלחמה – הציב נסראללה שני קווים אדומים. הראשון נוגע בהתפתחויות ברצועת עזה. אם היכולת של חמאס לשלוט ברצועה תהיה תחת איום אקוטי, חיזבאללה יצטרף למלחמה. השני נוגע בתקיפות של ישראל בלבנון. בינתיים ישראל תוקפת בעיקר מטרות צבאיות של חיזבאללה. זה עדיין במסגרת "כללי המשחק" המוכרים בין שני הצדדים, המחליפים מהלומות בלי להידרדר למלחמה כוללת. נסראללה הזהיר שאם ישראל תתחיל לתקוף בביירות ובערים אחרות ולפגוע באזרחים לבנונים, ייכנס חיזבאללה למערכה באופן מלא.

נסראללה הצהיר כי ההתקפה של ה-7 באוקטובר הייתה יוזמה של חמאס בלבד. לדבריו, חמאס תכנן הכל בעצמו ומידר את בנות הברית. עם זאת, הוא הדגיש כי מאז 8 באוקטובר חיזבאללה הוא חלק מהמערכה. המסר לישראל הוא שחיזבאללה לא היה מעוניין במלחמה, אבל הוא גם לא מתכוון לנטוש את חמאס. חיזבאללה ואיראן לא ירשו לעצמם לאבד אחיזה ברצועת עזה.

חיזבאללה גם קשוב מאוד לדיון בהנהגה הישראלית, שיש בה מי שמציעים להתקדם "צעד אחר צעד": אחרי שימגרו את חמאס בדרום יפתחו חזית צפונית מול חיזבאללה. נסראללה אותה שהארגון לא מתכוון להמתין בשקט לתורו. הוא כל הזמן עם יד על הדופק לגבי ההתקדמות הישראלית ברצועה. אם יראה שחמאס הולך לקרוס טוטאלית הוא יפתח במלחמה, כדי לא להשאיר את היוזמה בידי ישראל.

נקודה מעניינת נוספת בנאום הייתה ההתייחסות לארצות הברית. בישראל רבים טוענים שחיזבאללה הוא "פרוקסי" (שליח) של איראן, ואילו נסראללה טוען שישראל היא "פרוקסי" של ארצות-הברית. בנאום הוא אמר במפורש שהשטן הגדול הוא ארצות-הברית והמדיניות האימפריאליסטית שלה, וישראל היא בסך הכל כלי בידה. נסראללה הזכיר בהקשר זה את הפיגוע בבסיס הנחתים האמריקאי בביירות ב-1983, ואמר שמתכנני ומבצעי הפיגוע

ספר חדש של המחנך וההיסטוריון הוותיק דן יהב כבר לא מדברים על "טוהר הנשק"

לדעתי, אין מקום היום לדון ב"טוהר הנשק". הוכח אין ספור פעמים שזה מושג מדומיין המשמש לטיוח עובדות ולמירוק המצפון. כלום ניתן בכלל לנהל כיבוש של מיליוני פלסטינים בגדה המערבית ולהטיל מצור על מיליוני פלסטינים ברצועת עזה וגם להישאר אנושיים ולקיים חברה צודקת מן הסוג שבו נופפו אבות הציונות-הסוציאליסטית?

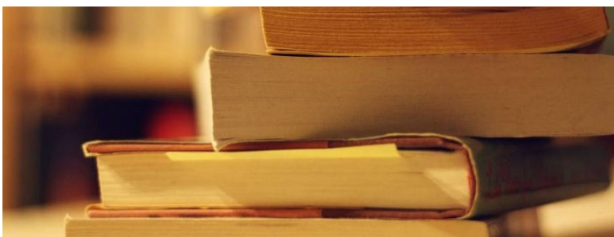
בשנים האחרונות, איש במסד הפוליטי או הצבאי אינו טוען ל"טוהר הנשק". הטבח ההמוני של פלסטינים בעזה ומופעי האלימות הקיצוניים בשטחי הגדה המערבית, שהחלו בפוגרום חווארה וגברו מאז טבח המאס בתושבי עוטף עזה ב-7 באוקטובר האחרון, מוכיחים שהנשק רב, אבל כלל אין "טוהר".

מירוק המצפון הקולקטיבי

אנו עדים לטיהור אתני המתבצע במשולב בידי המתנחלים והצבא. שתי זרועות אלה של המדינה מממשות את מטרותיה ממשלת הימין: חיסול הסיכוי של כינון מדינה פלסטינית בצד ישראל והמשך השליטה הישראלית בכל השטח מנהר הירדן ועד לים התיכון.

הדמגוגיה של האבות המייסדים בדבר "טוהר הנשק" נועדה בעבר למירוק מצפוננו הקולקטיבי. במלחמות, בדיכוי עם אחר ובאלימות קולוניאלית נגד בני המקום אין שום טוהר. עם השנים נוספו למילון הצבאי קלישאות כמו "יורים ובוכים" או "אין פרטנר". אך במסד הפוליטי-צבאי אין בוכים על אלפי ההרוגים הפלסטינים; איש אינו מחפש פרטנר לשלום; ועל היומרה בדבר "טוהר הנשק" ויתרו מזמן.

זוהר אלון

שבוע עיר / לריסה מיכלר

אנשים מלבדנו / נועה צינדר

כמו אין לילה באת
רוטט בערת עלים
כמו אין בית באתי
ליישר פיסת עץ אחרונה
בדלת הכניסה להשאיר פתח
לאנשים מלבדנו

המים בפין קלים
זהב נמס בינינו
נסה לדמיין אותי בוכה
נסה למשוך בקצה העברית כמו הייתה
אחותך הגדולה
נסה להאמין כי תישאר

לאחרונה ראה אור ספר חדש של המורה וההיסטוריון דן יהב: "טוהר הנשק: אתוס, מיתוס ומציאות 1882-2024" (הוצאה עצמית). במרכז הקובץ עב הכרס - מקרי בוחן ופרשנויות בדבר שימוש "לא טהור ולא אתי בנשק" בארץ. זו חשיפה של המסתתר מאחורי המיתוס רב השנים בדבר "טוהר הנשק" שהיה לאתוס - מכלול האמונות שלנו על עצמנו. דן יהב מסביר, כי החיבור של שתי המילים "טוהר" ו"נשק" הוא ניב שפירושו: "שימוש בנשק לשם הגנה או להשמדת כוחו של האויב התוקפן במלחמה, אך הכוונה היא בעיקר להימנעות משימוש בנשק לסיפוק יצרי נקם או לפגיעה בחפים מפשע".

הטשטוש הגובר בין אלימות מתנחלים לבין אלימותם של חיילי הכיבוש בגדה המערבית בחודש האחרון אינו אלא מענה אקטואלי לדילמה שמציג הספר: "האם אנחנו צודקים" או "טהורים"? זאת למרות שטוהר הוא רעיון מעולמות אחרים. יהב מפנה זרקור למקרי אלימות שהצבא הישראלי ביצע וטייח בעשורים הראשונים של המדינה. הוא מתייחס גם למקרי אלימות מצד המחתרות וארגון ההגנה נגד המנדט הבריטי. אלימות על שלל צורותיה היא אפוא מופע מרכזי על אדמה זו במשך מאה שנים והיא מסלימה ומקצינה. המושג "טוהר הנשק" טופח בצד המושג "הבלגה". דהיינו, שימוש בנשק רב בעימות צבאי והימנעות מפגיעה בנשים ובילדים (המכונים כעת "לא מעורבים"). בפועל, אלפי הנשים והילדים שנהרגו כתוצאה מהפצצות צה"ל ברצועה הפכו "מעורבים" מאוד במותם...

מברל כצנלסון ועד היום

היה זה ברל כצנלסון שקבע: "הבלגה, משמע: יהי נשקנו טהור" (עמ' 11). יהב מציין בספרו, שכצנלסון היה ממקימי זרם העובדים בחינוך (רשת בתי החינוך של ההסתדרות, שרוד בן גוריון פירק ב-1953) וממנסחי האידאולוגיה הציונית-סוציאליסטית. הוא חנך ברוח התפיסה שיש לעשות שימוש מוגבל בכוח. זאת, בהבדל מאנשי הימין הרוויזיוניסטי, אשר רוממו שימוש בכוח והרג רב ככל האפשר.

הספר בנוי בצורה כרונולוגית ופרקיו מוקדשים לנושא או למקרה: הרעלות בארות בכפרים ערביים ב-1948; מה בדיוק אמר שמעון פרס להנרי קסינג'ר על הנעשה ב"מפעל הטקסטיל" שהוקם בדימונה; פרשת הכפר טנטורה ששכן על שפת הים התיכון כתסמין של הכחשת הנכבה; טבח כפר קאסם; החיים בכלא חיאם - מרכז העינויים שישראל ניהלה בעת כיבוש דרום לבנון, ועוד.

חורג משאר הפרקים הפרק המתייחס לנעשה כעת ברצועת עזה. יהב כתב בספרו: "טעיתי, שגיתי, הטעיתי, חטאתי. חשבתי שבנימין נתניהו ייצמד לקו שהנחה אותו במהלך השנים, עם חריג אחד נורא 'צוק איתן', ויגלה איפוק בהפעלת כוח. והנה, הריסון לרגע שגילה ראש הממשלה התגלה כתחבולה" (עמ' 274).

יהב אינו היחיד. גם עיתונאי "הארץ" גדעון לוי תיאר לא אחת את בנימין נתניהו במילים דומות. בדומה ליהב גם גדעון לוי הכה באיחור על חטאו. לוי, שהתארח בבית משפחת נתניהו, תיאר את ביבי כמנהיג שקול ואחראי זמן רב לפני ניסיון ההפיכה המשטרית והמלחמה בעזה. דווקא לוי, המתעד את פשעי הכיבוש, נגרר לטענה נתניהו הוא הרע במיעוטו.

מאות במפגש של ועדת המעקב

אזרחות, הענישה הכלכלית לכל מי שפותח את הפה, והבנקים כבר החלו לשלול זכויות כלכליות לאנשים שהושעו מעבודתם או הועשו באקדמיה או נעצרו."

המשך מאמר מעמ' 6...

סיכום אישי של אוקטובר השחור

האתגר של אנשי השמאל, שוחרי השלום והצדק, הוא להכיל את הכאבים המתנגשים, לתת להם מקום, להבין ולכבד אותם. כאבים אלה נצטרך לעבד ולתרגם לפעילות חברתית ופוליטית. פעילות זו תמשיך את המסע הצודק לסיום הכיבוש בשטחים הפלסטיניים ולהפסקת האפליה המתמשכת של הערבים בישראל.

פירוק האפרטהייד ומציאת מתווה של ביטחון, שוויון ושלום לשני העמים יביאו מזרז לכאבים הגדולים האופפים את כולנו. כעת זה נשמע אוטופי, אבל אחרי ההלם הראשוני, נהפוך את הכאב לפעולה, את האובדן לתיקון. בכיוון הדברים נגע כבר בתמציתיות ובאנושיות המשורר מחמוד דרוויש:

[דברי אסיר אל הסוהר]

עוד אלמדך איך לחכות

בשער מותי הדחוי

לאט לאט

אולי תמאס בפניי

ותשיל את צילך מעליי

אז תכנס אל לילך משוחרר

מצל הרפאים שלי, האכזר.

(מתוך 'זמן מצור', 2002, תרגום מוחמד ע'נאים)

אורן יפתחאל

חד"ש סניף ירושלים

ערב לזכרה של דליה בקר

האירוע יתקיים בהשתתפות בני משפחה

וחברת הכנסת עאידה תומא סלימאן.

במסגרת האירוע תיחנך על שמה

ספרייה חדשה

יום חמישי, 16.11, בשעה 19:00, רחוב כורש 14

השבוע באתר "זו הדרך"

ההסתדרות הרפואית יצאה נגד מכתב של רופאים שקראו להשמדת בתי חולים בעזה, הסכם קיבוצי חדש לאחיות, ביה"ס הדו לשוני "יד ביד" בירושלים זכה בפרס בינלאומי בנושא

התמודדות עם סוגיות חברתיות, ועוד....

zoha.org.il

כ-400 יהודים וערבים השתתפו בשלישי (7.11) במפגש מקוון ביוזמת ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל בנושא המלחמה בעזה והשלכותיה על המרחב הדמוקרטי בישראל. האירוע נערך בעקבות איסור המשטרה לקיים של כנס דומה שאמור היה להתקיים ב-26 באוקטובר בחיפה.

את הדיון פתח יו"ר ראש ועדת המעקב, מוחמד ברכה, שאמר "גם הסבל הממושך של העם הפלסטיני לא יוכל להצדיק את הטבח של ה-7 באוקטובר". לדבריו הכרחי לקיים דיאלוג יהודי-ערבי גם בעת מלחמה "הגובה מחיר כבד מתושביה הפלסטינים של רצועת עזה, יותר מ-10 אלף נהרגו בהפצצות שאינן פוסקות. המלחמה איננה נגד החמאס, אלא נגד תושבי עזה כולם בעת שסכנת הטרנספר מרחפת מעל ראשיהם. כאשר התותחים רועמים, מוזות הדמוקרטיה לא שותקות", הוסיף. הוא מנה שורה ארוכה של צעדים שננקטו נגד האוכלוסייה הערבית בישראל הכוללת הסתה ממלכתית, מאות מעצרים, פיטורים וצעדים משמעותיים נגד סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה. ברכה הביע דאגה מהמצב שעלול להיווצר בתום המלחמה "לאחר שבן גביר חילק אלפי כלי נשק ושיזלגו גם לארגוני הפשיעה ולכנופיות פשיסטיות".

עו"ד טליה ששון קראה ליועצת המשפטית לממשלה ולפרקליט המדינה, "לכבד את המסורת שהתקיימה שנים בישראל, ולא להפעיל את הכלים המיוחדים שבסמכותם לפגיעה בחופש הביטוי".

לדברי עו"ד מיכאל ספרד "אנחנו צריכים להישבע אחד לשני שאנחנו ביחד לא ניתן לפשיסטים הגזענים לשבור אותנו ולהפריד בינינו. נעמוד יחד עם אלה שמביעים ביקורת על צה"ל, ונגד המדיניות של ממשלת ישראל. חופש הביטוי כל כך יקר לנו, כי לקיים את השיח הזה – זה הבסיס שעליו בנויה הדמוקרטיה. המערכת הפוליטית העניקה לגיטימציה לפשיסטים, הפשיזם כבר לא בגדר סכנה. הפשיזם כבר כאן והוא יושב בשלטון", הזהיר.

פרופ' ניהאיה דאוד, יו"ר ועדת המעקב לענייני בריאות בחברה הערבית סיפרה "לא עזרו פניותינו לשר הבריאות, למנכ"ל משרדו, ולהסתדרות הרפואית, בדרישה שמשרד הבריאות יפסיק את ההסתה והרדיפה הפוליטית של צוותים רפואיים ערבים. רצף של השעיות, שימועים ופיטורים, על רקע פוליטי וגזעני, שלא מתקרב לעצירה. מערכת הבריאות שמתגאה בהיותה מודל לדו קיום, צריכה לשאול עצמה היום האם זה דו קיום אמיתי המושתת על ערכים של מוסר ואתיקה, או שזה דו קיום של סוס ורוכבו".

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) הדגישה "היום שאחרי המלחמה מתהווה כעת, אם לא נפעל היום, אין לנו זכות לחשוב שנשפיע על היום שאחרי. אם לא נשמיע קול יותר ברור ויותר אמיץ – לא יהיה לנו מקום ביום שאחרי. החקיקה שמתנהלת עכשיו היא זו שמעצבת את פני היום שאחרי. בין השאר אני מבקשת להפנות את המבט לחוק האוסר על קריאת כלי תקשורת המזוהים עם האויב, הצעת החוק לשלילת

ח"ד 26205, ח"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י : maki.org.il info@maki.org.il